

7. Успенский В.Б. Введение в психолого-педагогическую деятельность./ В.Б. Успенский, А.П. Чернявская. – М.: Владос Пресс, 2008. – 175 с.

УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАТЬ УЧНІВ З ХІМІЇ У КЛАСАХ БІОЛОГО-ХІМІЧНОГО ПРОФІЛЮ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Водотика І.М. (м. Полтава)

У сучасних умовах система освіти України зазнає кардинальних змін. Відбувається перехід від використання традиційного інформаційно-пояснювального підходу в процесі навчання до діяльнісного, який спрямований на засвоєння не тільки знань, але й зразків і способів діяльності. Саме тому значна увага повинна приділятися розвитку інтелектуальних умінь учнів.

Для хімічної компоненти освітньої галузі „Природознавство” в Державному стандарті базової і повної середньої освіти визначені вимоги до рівня загальної підготовки учнів старшої школи. Серед них, зокрема, названі вміння складати загальну характеристику хімічного елемента, характеризувати властивості неорганічних та органічних речовин, установлювати причинно-наслідкові зв'язки між складом, будовою і властивостями речовини, складати відповідні рівняння хімічних реакцій, здійснювати розрахунки за рівняннями хімічних реакцій, самостійно виконувати хімічні досліди, розв'язувати експериментальні задачі, запобігати шкідливому впливу на довкілля хімічних сполук у повсякденному житті. Однак не виокремлено умінь узагальнювати і систематизувати знання про будову та властивості класів органічних сполук.

У програмі з хімії для класів біолого-хімічного профілю зазначені прийоми розумової діяльності, без яких ускладнюється або навіть стає неможливим засвоєння знань учнями на достатньому (конструктивному) і високому (творчому) рівнях, а саме: узагальнення і систематизація. Ми вважаємо, що саме узагальнення і систематизація є: 1) одними з найбільш складних прийомів розумової діяльності; 2) засобом засвоєння знань учнями на конструктивному та творчому рівнях; 3) засобом формування потреби аналізувати, застосовувати інформацію; 4) засобом мотивації розумової діяльності учнів. Розвиток вище вказаних інтелектуальних умінь впливає, перш за все, на рівень навчальних досягнень школярів. Зазначимо, що для учнів, які обирають хімію для профільного навчання, рівень навчальних досягнень з названої дисципліни є особистісно значущим.

У нашому дослідженні узагальнення – це розумове виділення загальних властивостей, що належать цілому класу предметів і формування такого висновку, який розповсюджується на кожний окремий предмет даного класу, а систематизація – мислительна діяльність, в процесі якої об'єкти, що вивчаються, організуються в певну систему.

Методами узагальнення й систематизації знань у запропонованій системі є: алгоритмізований, проблемний, пошуковий, дослідницький. Використання зазначених методів на кожному окремому уроці визначається змістом навчального матеріалу, етапом його вивчення, рівнем підготовки школярів, видом узагальнення та місцем його проведення.

Засобами узагальнення й систематизації є: алгоритми складання формул ізомерів, розв'язування типових задач; плани характеристики речовин і гомологічних рядів; узагальнюючі схеми і таблиці; хімічний експеримент; тренувальні завдання.

Таким чином, аналіз уроків узагальнення і систематизації знань і виявлення труднощів, зв'язаних з їх проведеннями, показує, що нерідко такі уроки перетворюються в уроки простого повторення (в загальному, актуалізація опорних знань часто перетворюється в просте відтворення матеріалу попереднього

уроку без відповідності до того, як цей матеріал "працює" на тему і мету даного уроку), на яких формуванню системи знань, системності розуміння учнями вивченого матеріалу належної уваги не приділяється. Тому, структура уроків узагальнення і систематизації перш за все повинна відповідати структурі самого процесу узагальнення і систематизації знань, в якому, як уже відмічалось, пропонується наступна послідовність роботи: від засвоєння і узагальнення окремих факторів до формування в учнів понять, їх категорій і систем, від них – до засвоєння більш складної системи знань, до оволодіння основними теоріями і ведучими ідеями даної науки.

Література

1. Буринська Н. М. Викладання хімії в 10 – 11 класах загальноосвітніх навчальних закладів: Методичний посібник для вчителів / Буринська Н. М., Величко Л. П. – К.: Ірпінь: Перун, 2002.- 240 с.: іл.
2. Іванова Р. Г. Вивчення хімії в 9- 10 кл.: Посібник для вчителів/ Іванов Р.Г.Осокіна Г. М. – К.: Рад. шк., 1985-296с.
3. Ліцман Ю.В. Уроки узагальнення і систематизації знань з органічної хімії в класах хіміко-біологічного профілю// Біологія і хімія в школі.-2003.-№5.-с.43-45.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕДИКО-ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Воскобойнікова Г.Л. (м. Бердянськ)

Інтенсивний розвиток сучасного суспільства потребує модернізації системи вищої педагогічної освіти, що забезпечуватиме професійну підготовку фахівців, здатних до активної соціальної адаптації, орієнтованих на саморозвиток і самовдосконалення, освіту упродовж всього життя.

Реформування системи освіти в Україні обумовлює поєднання складових альтернативних парадигм сучасної освіти: компетентнісного підходу і гуманістичного.

Саме гуманістичний підхід забезпечує реалізацію одного з першочергових завдань держави - зміцнення і збереження здоров'я підростаючого покоління. Низка нагальних проблем, спричинених недосконалою організацією системи освіти у ЗНЗ та ВНЗ, зокрема: протягом останнього десятиріччя різке погіршення стану здоров'я школярів, починаючи з молодшого шкільного віку; невіпадкові загрозливі для життя стани; неспроможність шкільних педагогів діяти і надати невідкладну допомогу, що спричинює трагічні виходи, зумовлюють актуальність набуття медико-валеологічної компетентності сучасного вчителя.

Наше сьогодення визиває стурбованість станом здоров'я учасників освітнього процесу у ЗНЗ та ВНЗ.

В умовах соціоекологічної кризи діти та молодь мають знижені адаптаційні можливості, підвищену стресостійкість, ризики виникнення психоневрологічних порушень та інших стійких біологічних змін в організмі, що спричинюють порушення росту і розвитку школярів та їх укорінення. Сумна статистика загрозливих для життя станів і смертності школярів під час навчального процесу у ЗНЗ викликає найбільшу стурбованість. Зазначені негативні тенденції погіршення стану здоров'я населення, особливо дітей та молоді потребують докорінних змін організації навчально-виховного процесу в освітніх закладах, що забезпечуватимуть створення педагогічних умов для професійної підготовки педагогів нової генерації, які у своїй майбутній педагогічній діяльності будуть сприяти формуванню, зміцненню і збереженню здоров'я підростаючого поко-